

Uvodnik/Leading article

NAMESTO UVODA NEKAJ O BOLNIŠNICI

Namesto uvoda ali nekaj o bolnišnici, ki stoji na začetku – za nekatere pa na koncu mesta, ki bo aprila 2008 stara 60 let in v kateri so najprej delovali učitelji in nato njihovi učenci, ki so nato postali učitelji učenecem, ti pa so danes še vedno učitelji in slednji skupaj s svojimi učenci v tej »jeseniški« številki predstavljajo nekaj rezultatov svojega dela.

»Budistični aforizem« tudi slogan prejšnje predstojniče otroškega oddelka:

*Nikar ne verjemi samo zato, ker so ti rekli,
da verjemi ...
Ne verjemi tistega, kar ti je povedal učitelj,
zgolj iz spoštovanja do njega.
A vse, kar po tehtnem premisleku in preučitvi
prepoznaš kot prijazno,
kot nekaj, kar vodi v dobro, h koristi
in dobroti vseh bitij –
tej doktrini verjemi, oprimi se je
in upoštevaj jo kot svoje vodilo.*

»Nikoli ne veš, ali je črta ravna, če ne postaviš zraven nje še ene črte.«

Sokrat

Leta 1973 prvi predstojnik internega oddelka zapiše: Moderna medicina lahko uspeva tudi na podeželju, saj sloni na ljudeh, ne pa na zidovih. Do obojega pa imajo naši bolniki vso pravico. Salus aegroti lex prima esto!

RAJE BI, DA NE BI, »neslogan« sedanjega predstojnika internega oddelka.

Zakaj bolnišnica stoji na začetku – za nekatere pa – na koncu mesta?

Začenjam s poročilom dr. Maksa Obersnela upravnemu svetu Kranjske industrijske družbe (KID) o upravičenosti gradnje nove bolnišnice dne 25. avgusta 1938:

»Sedanja bolnica bratske skladnice, zgrajena v letu 1895 in povečana v letu 1923, že dolgo ne ustreza več zahtevam dobro urejene zdravstvene službe. Poleg raznih nedostatkov iz vidika sodobnih higienskih in sanitarnih načel in predpisov, neugodne terenske lege in vedno večjih nevarnosti, ki jih bližina prometne ceste in tovarniških obratov, je najtežja ovira omejen prostor poslopja, v katerem so poleg stare bolnice tudi še ordinacijski prostori za osebe, ki spadajo pod bolniško zavarovanje bratske skladnice, torej za zavarovane osebe in njihove svojce, tj. skupaj sedaj okrog 10.000 oseb, nadalje protituberkulozni dispanzer, upravne pisarne bratske skladnice, stanovanje enega zdravnika in še stanovanjski prostori enega dela

pomožnega osebja, neobhodno potrebnega za stalno službo v bolnici. Kapaciteta bolnice, ki obsega 50 bolniških postelj, je nekako še odgovarjala razmeram pred 15 leti, ko število zavarovanih oseb ni preseglo 2000, z družinskimi člani vred pa 5000, pri sedanjem podvojenem staležu pa daleč zaostaja za dejansko potrebo, kar je tem bolj občutno, ker so tudi vse javne bolnice stalno prenapolnjene. Tesnost prostora onemogoča dobro izkoriščanje aparatov, ne dopušča ne primerne ureditve kopalnic, ne zahtevane čistoče prostorov samih in njih opreme in koncentracija tolikega števila bolnikov, ambulantnih pacientov, rekovalescentov, a tudi drugih oseb, ki prihajajo k bratovski skladnici po svoje prejemke in podpore, ustvarja od dne do dne težavnejše razmere ...

Anketa z dne 3. 5. 1938 je pokazala, da je najprimernejši prostor za zidavo le zemljišče na zahodni strani Jesenic, na severni strani državne ceste onkraj naselja Zgornji Plavž in ima lepo sončno lego, je precej odmaknjeno od železarne in železnice in je dovolj zavarovano proti močnim severozahodnim vetrovom ...«

22. januarja 1939 je nato izredna krajevna skupščina razpisala javni natečaj s tremi nagradami in petimi odkupi. Osnova razpisa je bil gradbeni program, in sicer naj bi bolnica imela 100 postelj ter vse potrebne zdravstvene, operacijske in pomožne prostore, mrtvašnico, stanovanjsko hišo in malo gospodarsko poslopje. Prvo nagrado sta dobila ljubljanska arhitekta Miroslav Kos in Jože Platner. 1. aprila 1940 so začeli z delom. Gradnjo so nato nadaljevali tudi med drugo svetovno vojno, prvotnih 120 do 130 postelj Nemcem ni zadostovalo, zato so načrte spremenili in zmogljivost bolnišnice povečali na 180 postelj. Iz bolnice, ki je bila sprva namenjena samo članom bratovske skladnice in njihovim družinskim članom, je tako počasi nastajala splošna bolnišnica. Po koncu vojne so z gradnjo nadaljevali in 11. aprila 1948 je tedanji minister za delo Ivan Regent svečano odprl novo bolnišnico, ki naj bi bila takrat najmodernejša v Srednji Evropi. Bolnišnica je tedaj imela kirurški in interni oddelek, zaposlena pa sta bila le dva zdravnika specialista, in sicer prim. dr. Jože Hafner, ki je opravljal tudi funkcijo direktorja bolnišnice od ustanovitve pa do leta 1972, ter prim. dr. France Brandstetter, ki je vodil interni oddelek do leta 1973. Ginekološko-porodniški oddelek je bil odprt konec leta 1949, vodila ga je prim. dr. Tatjana Zalokar, pediatrični oddelek pa je bil odprt novembra 1959, ki ga je vodil prim. dr. Štefan Plut.

In tako so učitelji dobili pogoje za delo, postali so mojstri, pričeli so učiti svoje učence, ki so zelo hitro prešli čez vajeniško dobo, postali pomočniki in nato sami mojstri, nekateri tudi učitelji. Deset let po ustanovitvi je bilo v bolnišnici devet specialistov, čez dvajset let

šestindvajset specialistov, čez štirideset let osemindeset, čez petdeset let štiriinšestdeset, dandanes pa nas je osemindeset. In vsak od njih/nas je, oz. še vedno, pušča pečat znanja, zaupanja, raziskovanja, skratka del sebe v tej bolnišnici.

V teh letih so se seveda uvajale nove dejavnosti in to na različnih področjih in vsaka uvedba je bila po svoje zmaga, ki je pa niso/smo nikoli proslavljali, pravzaprav nikoli niti zares občutili kot zmago, ampak samo kot zadovoljstvo, ki pa je bilo skoraj vedno sila kratko. Še vedno pa nam/bolnišnici ostajajo nepokrite posamezne dejavnosti, ki pa so, vsaj nekatere, tudi vezane na kritično maso bolnikov, ki je potrebna za uspešen strokovni razvoj.

Leta 1973 se je tedanjemu predstojniku kirurškega oddelka preroško zapisalo:

»Po mojem mnenju, kakor po mnenju drugih, ostane splošni kirurg še vedno glavni nosilec kirurške dejavnosti, posebej še v takem tipu bolnic, kakor je naša, pa tudi na večjih kirurških oddelkih. Zaradi tega je bila moja prva skrb ustvariti tim, ki sestoji iz splošnega kirurga in anesteziologa. Splošni kirurg naj bi bil kirurg, ki obvlada abdominalno in ekstremitetno kirurgijo.«

Dejansko je nato v zadnjih petintridesetih letih razvoj potekal v teh smereh, razvijali so se, in se še vedno, predvsem mojstri in učitelji na teh dveh področjih, kar nedvomno dokazujejo z nekaterimi rezultati svojega dela tudi v tej številki.

Mojstri, učitelji pa so nastajali tudi na internem oddelku, kjer so med prvimi v državi strokovno obvla-

dali in rutinsko izvajali ehokardiografijo, bili in so izjemni in več kot dobri v endoskopskih veščinah; med prvimi v državi so spoznali in v prakso pripeljali laparoskopsko kirurgijo v ginekologiji, kirurgiji, pionirsko so orali ledino na področju otroške alergologije in verjetno bi se še veliko našlo, naj mi oprostijo tisti, ki sem jih mogoče, vsekakor pa ne namenoma spregledal.

In po teh mojstrih je in še vedno bolnišnica slovi, in predvsem zaradi njih vajenci še vedno radi prihajajo v uk z upanjem, da bodo tudi sami nekoč postali pomočniki in nemara mojstri svojega poklica.

Potrebno pa je vedeti, da bolnišnica predvsem zaradi teh izjemnih ljudi, tudi po tem, ko je doživljala tudi zelo težke čase, uživa zaupanje bolnikov, ki so jo v lanskem letu nagradili z odlično oceno.

Vesel in ponosen sem, da sem bil vajenec, pomočnik in da sem sedaj že mogoče mojster, trenutno pa prvi med enakimi, kot strokovni direktor v tej bolnišnici na začetku mesta. Ponosen sem na kolege, ki so kljub velikim obremenitvam in občasnemu motu RAJE BI, DA NE BI zapisali nekatere rezultate vsakdanjega dela, ki dokazujejo, da se nismo/so izneverili besedam prim. Brandsteterja, napisanim zgoraj, da moderna, predvsem pa dobra in bolnikom na neki način prijazna medicina živi v tej bolnišnici za nas vse, na začetku mesta.

Te številke verjetno ne bi bilo brez stalnega in nena-domestljivega truda in znanja dr. Avberškove. Hvala za pomoč sponzorjem, predvsem pa uredništvu Zdravniškega vestnika.

Igor Rus